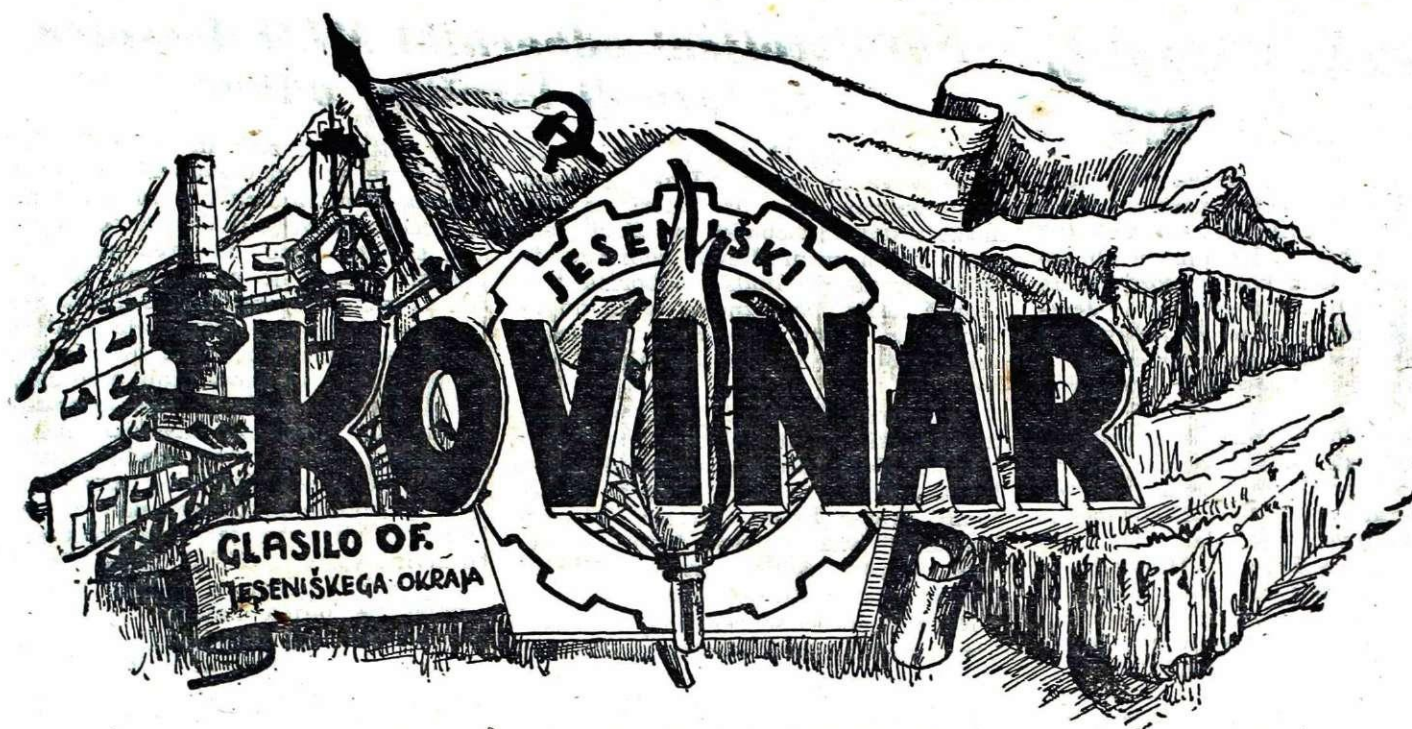

Leto I.

Jesenice dne 27. novembra 1948

Štev. 35

Misli ob obletnici II. zasedanja AVNOJ-a¹⁾

Če nikdar v svojem delu med letom, 29. novembra pogledamo nekoliko vase. Pogledamo še bistreje okoli sebe.

Kaj vidimo?

V sebi vidimo tole: Pomladi leta 1941 so mi prepovedali govoriti slovensko, so mi prepovedali misliti in čutiti slovensko, s smrtno kaznijo so mi zagrozili, če me najdejo v družbi poštenega delavca, če me najdejo v družbi komunistov. Tako misel mi je z grožnjami vcepljal v glavo „Herrenvolk“, Hitlerjev nacifašizem.

Vedel sem, da ima ta „volk“ topove in avijone za rušenje in pobijanje, da ima tanke za prebijanje, da ima taborišča smrti in groze, da ima puške za streljanje, da ima vrvi za obešanje. Vse to sem vedel in se smejal... S teboj bomo lahko, sem mislil.

Pa sem pogledal okoli sebe in se zresnil. Izdajalec, ki je prihuljeno klečal za hrbtom okupatorja, je pokazal s prstom name. Okrenil je roko in pokazal tudi nate, pokazal onega, pokazal vsakega, ki je mislil pošteno, ki je mislil po slovensko, ki je mislil na svobodo.

In začelo se je: Preganjanje, zapiranje, pobijanje na eni strani.

Upori, beg v gozdove na drugi strani. Naše ljudstvo je vstajalo...

Partija, edina zvesta čuvarica svobode, ga je zdramila in še podžigala upor.

Tekla je kri, rdeča kri...

Partija je rekla: Delovni ljudje! Nič omahovanja! Nič žalosti! Puško v roko! Za menoj! Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Ko se je na iniciativo Partije začel organizirati upor, ni bil tedaj cilj izgnati samo okupatorja, ampak tudi njegove hlapce, domače izdajalce, do tedanje oblasti. Val odpora naših narodov je v dveh letih zavzel take dimenzije in take oblike, da so se resnični voditelji vseh narodov Jugoslavije zbrali v Jajcu (Bosna) dne 29. novembra 1943 in uzakonili tisočletni sen južnih Slovanov, sen vseh rodoljubov, vseh trpinov in borcev za svobodo.

Bodila se je nova Jugoslavija.

Vetna hvala Partiji in maršalu Titu!

¹⁾ Pojasnjujemo, da pomeni beseda AVNOJ: Antifašistični svet (vječe) narodne osvoboditve Jugoslavije.

Podjetja zveznega, republiškega, okrajnega in lokalnega pomena v jeseniškem okraju so s podvojenimi silami pričela tekmovati, da bi predčasno izpolnila letošnji plan. Nekatera so ga že izpolnila in pristopila k izvajanju planskih nalog za leto 1949. Večina delovnih kolektivov pa je prevzelo obveznost, da bodo plan dosegla do pete obletnice II. zasedanja AVNOJ-a. Na ta

420 udarnikov ter 150 novatorjev in racionalizatorjev - najlepša slika jeseniških kovinarjev, borcev za plan

Delovni kolektiv Železarne Jesenice se bliža s krepkim in zavestnim delom velikemu uspehu — izpolnitvi plana za leto 1948. Težke naloge je bilo treba rešiti; kolektiv jih je rešil z uporno borbo za izpolnitev vseh planskih nalog.

Pomanjkanje dobrih surovin in pomožnega materiala je ponovno preprečevalo pravilno delo. Visoke peči in jeklarna so morale ob premišljevanju in iskanju pravilne organizacije dela, dati od sebe vse, da bo tudi tu, kjer so bile naloge težke, zapreke pa največje, plan dosežen in presežen. Deževno leto, slab koks in drobna ruda — povzročitelji mrzlih hodov peči — so bile najhujše zapreke v izvrševanju planskih nalog naših plavčev. Zavestno, uporno delo, red, dnevna uporna borba za zboljšanje hoda in sodelovanje kolektiva je prineslo uspeh in plan bo dosežen.

Martinarna se dolgo ni znašla. Nepravilna organizacija v pripravi starega železa, premajhna pažnja kolektiva na kvaliteto, bi mogla biti resna ovira pri izvajanju plana. Brigadni sistem dela, obratna posvetovanja in konference so zmanjšale te ovire. Kvaliteta šarža se boljša, ni več zastojev radi čakanja na vložek. Vendar tu še ni vse doseženo. S pravilno organizacijo dela, s pravilnim vodenjem toplotnega režima, bi se pospešilo toplo popravilo dna, pospešilo taljenje in ustvarila možnost povečanja proizvodnje.

Valjarne profilov in žice, debele in tanke pločevine so imele v letu 1948 ugodno leto: ni jim manjkalo pogonske energije. S tem pa ni rečeno, da so delovni kolektivi teh obratov dobili plan na zlatem krožniku. Ne, dnevne uporne borbe je bilo treba, da se odstranijo vse ovire. Z uvedbo brigadnega sistema, z obratnimi posvetovanji se je razvilo pravo socialistično tekmovanje.

Delovni polet je dosegel svoj višek v izvrševanju tekmovanih obveznosti v čast V. kongresa Komunistične partije Jugoslavije, I. kongresa Enotnih sindikatov in II. kongresa Komunistične partije Slovenije. 420 udarnikov, preko 150 predlogov novatorjev in racionalizatorjev za izboljšanje dela nam kaže pravo sliko jeseniškega kovinarja, za-

način mislijo in tudi bodo najlepše počastili rojstvo nove socialistične Jugoslavije.

Poročali smo že, da je mestno krojaško in šivilsko podjetje na Jesenicah izpolnilo plan že 10. oktobra, prav tako je že izpolnilo letošnje planske naloge podjetje avtoprevoz, ostala pa ga bodo izpolnila do 29. novembra 1948.

vestnega borca za plan, zavestnega borca za izgradnjo socializma v naši državi.

Tudi borba za izvedbo druge važne naloge — zboljšanje kvalitete je rodila uspehe. Na delovnih posvetovanjih in obratnih konferencah se razpravlja o tem vprašanju. Precej je predlogov prav za zboljšanje kvalitete. Uspeh ni izostal. Majhno število reklamacij nam to jasno pokaže. Vendar se tu ne smemo usvajati. Vedno več dela s kvaliteta, večje količine in večji asortiment zahteva, da prenesemo borbo za kvaliteto prav do zadnjega delavca. Vsak delavec Železarne mora dobiti občutek za kvaliteto. To bomo dosegli

Okrajno podjetje „Kreda“ v Radovni je dva meseca pred rokom izpolnilo letošnji proizvodni plan

Nekaj kilometrov od strnjanih naselij obratuje okrajno podjetje „Kreda“ v Radovni. S 30. oktobrom 1948 se letni proizvodni plan krede prekoračili za 20%. Na ta velik uspeh je tamkajšnji delovni kolektiv v resnici lahko ponosen. Delavci so še bolj zagrizli v delo in so prepričani, da bodo uspešno izvedli tudi planske naloge prihodnjega leta.

Kot marsikje drugod, so se tudi v Radovni morali boriti z velikimi težavami. Že marca meseca jim je zmanjkalo embalaže, to je papirnatih vreč, brez katerih je odprema in proizvodnja nemogoča, ker se kreda pri mletju iz mlina polni neposredno v vreče. Kritično situacijo so samoiniciativno rešili na ta način, da so nabavili 10.000 komadov papirnatih vreč za cement. Na prošnjo jim je priskočil na pomoč tudi Kombinat Borovo, ki je dal na razpolago vreče, da so mogli vzdržati obrat in vršiti odpremo brez zastoja v proizvodnji.

Nadalje je vsled izredno deževnega poletja vdrla voda v jamo, tako da je bil izkop surove krede nad en mesec in pol popolnoma ustavljen. Iz te krize jih je rešila zadostna zaloga že izkopane surove krede, tako s proizvodnjo v naslednjih dveh fazah — namreč pri sušenju in mletju krede — niso prišli v zastoj.

★

Nacionalna osvoboditev in enakopravnost jugoslovanskih narodov sta bila med osnovnimi cilji narodno osvobodilne borbe ljudstva Jugoslavije. Zato ni bilo nič bolj naravnega, da je II. zasedanje AVNOJ-a sprejelo sklep: federativno ureditev notranjega sožitja jugoslovanskih narodov v enotni državi skupnosti, v federativni Jugoslaviji. Taka rešitev nacionalnega vprašanja je ustvarila iz nekdanje ječe narodov krepko skupnost, ki se je borila do zmage in v kateri so narodi že v boju sodelovali.

★

Za uspešno delo, za doseglo plana proizvodnje, kvalitete, znižanja polne lastne cene in vseh ostalih planskih nalog je brezpogojno potrebno tesno medsebojno sodelovanje partijske organizacije, uprave podjetja in sindikata in to ne samo v upravi podjetja, temveč prav v naših osnovnih edinicah in obratih in oddelkih. Pravilno sodelovanje in medsebojno pomoč pa bomo dosegli, če bomo pojačali politično-ideološko delo med člani osnovnih organizacij.

Če upoštevamo te negativne momente, tedaj je tem značilnejše, da je podjetju kljub navedenim težavam uspelo predčasno izvršiti letošnji proizvodni plan. To dejstvo je delavstvu vilo novega poguma in zavesti, saj dokazujejo drugim delovnim kolektivom, da je z dobro voljo, vztrajnostjo in smotnim delom mogoče prebroditi vse težkoče in zapreke in jih premagati zaradi postavljenega cilja.

LESNO-INDUSTRIJSKI OBRAT NA BOHINJSKI BELI JE ŽE PRESEGL PLAN

Delovni koektiv lesno-industrijskega obrata na Bohinjski Beli se je zavezal, da izpolni svojo letno proizvodno nalogo do 29. novembra 1948. S požrtvovalnim in vztrajnim delom pa je ta svoj sklep ne le dosegel, ampak tudi presegel. Letni plan 8372 kubičnih metrov rezanega lesa je bil izpolnjen že 15. novembra, to je 14 dni pred rokom, ki so si ga zadali delavci sami in 45 dni pred koncem leta.

Najbolj so se izkazali delavci Franc Urh, Miha Kelbelj, Jakob Burja, Vinko Markelj, Alojz Zupanc in Jože Mandeljc. Ob proslavi dneva republike bodo proglašeni za udarnike.

Pred kongresom skojevske in mladinske organizacije

Kot znano, bo dne 15. decembra 1948 skupni kongres SKOJ-a in LMJ v Beogradu. Tudi mladina jeseniškega okraja se resno pripravlja na ta kongres. Na skupnih sestankih govorijo navdušeno o združitvi, sprejemajo posebne obveznosti in študirajo material IV. kongresa SKOJ-a in statut LMJ. Mladina se zaveda pomembnosti skupnega kongresa, zato posveča posebno pažnjo volitvam delegatov za kongres, ki morajo biti najboljši mladinci. Aktivni do 15 članov volijo enega delegata, aktivni do 30 članov 2 delegata, v aktivih nad 30 članov pa volijo na vsakih 20 članov po enega delegata. Volitve so tajne in se more voliti tudi onega, ki ni na kandidatni listi. S tem mladina dokazuje svojo pripravljenost ljudski demokraciji.

SKUPNA KONFERENCA SKOJ-A IN LMJ

Okrajni komitet SKOJ-a in sekretariat OOLMS sta na svoji seji sklenila, da se skliče okrajna konferenca SKOJ-a in LMJ za 5. december 1948.

Konferenci se bo predložil naslednji dnevni red:

1. Volitev delovnega predsedstva, zapisničarjev, overovateljev, verifikacijske in kandidacijske komisije.
 2. Naloge naše organizacije v zvezi z V. kongresom KPJ in IV. kongresom SKOJ-a. Referat tov. Varl Tone, sekretar O. K. SKOJ-a in preds. OOLMS.
 3. Diskusija.
 4. Volitve delegatov za skupni kongres SKOJ-a in LMJ.
 5. Zaključki in podelitev nagrad najboljšim aktivom.
- Konferenca bo v dvorani fizkulturnega doma na Jesenicah ob 9. uri dopoldne.

NEKAJ IZ ŽIVLJENJA DELOVNEGA KOLEKTIVA HC SAVICA

V oktobru smo imeli dve politični predavanji. Naročeni smo na štiri razne časopise. Stenčas zaradi tovarišice, ki je za to zadolžena, slabo deluje. Oder za prireditve smo izgotovili z udarniškim delom. Imamo tudi knjižnico in pevski odsek. Imamo tudi šahovski klub, ki bo priredil šahovski turnir.

S hrano smo zadovoljni, imamo pa težave pri nabavi zelenjave. Tudi stanovanjsko vprašanje je ugodno rešeno, vse sobe imajo peti in tople odeje.

V tekmovalstvu na čast I. kongresa ESJ smo opravili 312 prostovoljnih delovnih ur. Tekmovali smo tudi na čast V. kongresa KPJ in II. kongresa KPS. Proglasenih je bilo 14 udarnikov, nagrajenih je bilo 46 in pohvaljenih 4. Sprejeli smo tudi tekmovalje, ki nam ga je napovedal sorodni delovni kolektiv v Kamniški Bistrici.

družbo postavljen pred posebni sodni tribunal v Rimu. Vsi so bili obsojeni sabotaž in sodelovanja v pripravah za prevrat. Franjo je bil pri tej priliki obsojen na 6 let ječe. Prepeljali so ga v zapore Fassano (pokrajina Piemonte).

Franjo pa niti v zaporu ni zgubil vere v zmago nad fašizmom. To dokazuje njegova številna pisma, ki jih je pisal svoji materi. Odvetnik Necceseo iz Splita, ki je bil skupaj z njim zaprt, pripoveduje, da je bil Franjo v veliko moralno in politično pomoč vsem zapornikom. Pošiljke, ki jih je prejemal od svoje matere, je vedno pravično razdelil med tovariše.

V zaporu je bil tudi povsem informiran, kaj se dogaja v domovini, posebej na Gorenjskem. Kot otrok se je razveselil, ko je zvedel za naše partizane na Možakliji. Kmalu pa je postal žalosten in hudo mu je bilo, da ni mogel mednje.

Ob polomu fašizma v Italiji so Slovence pridržali v zaporu. Zato so vdrli s silo na svobodo. Razdelili so se v male skupine in po skrivnih poteh prišli čez hribe na Primorsko, kjer se je Franjo javil pri svojem stricu. Čeprav oslabljen in izčrpan, je takoj popisal vse sposobne za borbo in jih pozval v partizane. Ko se je čez osem dni tudi sam pripravil na odhod, je na stri-

Tečaj tajnikov in predsednikov KLO na Bledu

Danes se posveča vsa skrb dvigu in vzgoji strokovnih kadrov, tudi vzgoji in izgradnji organov ljudske oblasti. V ta namen se med drugim že tretji teden vrši na Bledu tečaj za tajnike in predsednike krajevnih ljudskih odborov. Na tem tečaju bodo odgovorni funkcionarji ljudskih odborov pridobili potrebno znanje za pravilno izvrševanje težkih in odgovornih nalog, ki se pred nje postavljajo v današnji etapi izgradnje socializma.

Učni načrt tečaja je prirejen tako, da se bodo tečajniki seznanili z današnjo družbeno in gospodarsko ureditvijo, kakor tudi s celotno gospodarsko problematiko, ne samo v lokalnem, ampak tudi v vsedržavnem merilu. Tako bo njihovo delo na terenu lahko načrtno in bo imelo jasno perspektivo. Tečajniki so pokazali predvsem veliko zanimanje za predavanja iz področja planskega, lokalnega in komunalnega gospodarjenja, za vprašanja iz kmetijstva in zadružništva. Največje navdušenje so pokazali ob predavanju jeseniškega profesorja Vasiča, ki je na jasen in poljuden način prikazal ogromne gospodarske sposobnosti Jugoslavije, njena bogastva in naravne lepote ter njene celotne gospodarske strukture.

Vtisi delegata II. kongresa KPS

V sredo popoldne. Mnóžica Jeseničanov z godbo in zastavami na čelu se je poslovlila od nas. Tov. Kopriva se je v imenu delegatov zahvalil za tolikšno zavednost in povedal, da bomo delegati jeseniškega okraja na kongresu resnično zastopali vse ono, zakar se je napredno delavstvo jeseniškega okraja borilo dolga leta in se še danes bori — za izgradnjo socializma.

Ljubljana, srce republike, nas je sprejela že v večernem mraku. Povsod smo opazili velike priprave za naslednji zgodovinski dan naše Partije, borbene sile slovenskega naroda. Ljudstvo manifestira, ulice so prenapolnjene, rakete švigajo skozi trakove žarometrov. Vse čuti, da je to predvečer največjastnega dne II. kongresa KPS, organizatorja Osvobodilne fronte in oborožene borbe proti okupatorju ter njegovim domačim pomagačem, borbe za svobodno republiko v okviru FLRJ.

Kongres je začel z delom. Trenutek, ki ga ni mogoče popisati. Pozdrav delegatov članom CK KPJ in članom CK KPS je bil en sam topel in iskren pozdrav vseh komunistov Slovenije, ki se je zlival v besedi: Tito — Partija!

Zgodovinska pot naše Partije, ki je bila prikazana na kongresu, pove, da je bila pot Partije ena sama borba vso dobo od I. Ustanovnega kongresa KPS v predaprilski Jugoslaviji, v narodno osvobodilni borbi in tudi danes v gra-

Največ zanimanja pri predavanjih kažejo tečajniki iz Primorskih okrajev, katerim je zaradi nedavne priključitve k Jugoslaviji marsikatera snov nova in prav zaradi tega še bolj zanimiva. Oni so tudi najživahnejši pri diskusiji in najmarljiviji v študiju.

Izmed tečajnikov jeseniškega okraja je pokazal znatno zanimanje in razgledanost tajnik iz Kamne gorice, ki se je pred kratkim vrnil iz mladinske delovne brigade. Ogromno praktičnih izkušenj je pokazala tajnica krajevnega ljudskega odbora Poje-Bohinj, kar kaže na to, da je dobro razvito lokalno gospodarstvo osnovni pogoj za pravilno delo krajevnega ljudskega odbora. Na drugi strani ima predsednik iz Gozda precejšnjo terensko osnovo, ki pa je ne zna dovolj izrabiti v svojem praktičnem delu.

Tečajniki imajo svoj odbor za reševanje organizacijskih in ekonomskih vprašanj, pa tudi svoj pevski zbor, ki se pridno pripravlja za nastop ob priliki proslave državnega praznika.

Tajnikom in predsednikom na tečaju želimo polno uspeha tako v tečaju, še bolj pa v uporabljanju pridobljenega znanja pri njihovem vsakodnevnem delu.

Z. P.

O cepljenju proti tuberkulozi

„Cepljeni smo zoper črne koze, proti davici in škrlatinki, letos so nas že cepili proti tifusu in zdaj napovedujejo neko novo cepljenje proti jetiki. Mar še ne bo konec teh nesrečnih cepljenj?“ Tako in slično govorjenje slišimo marsikje. Mamice stikajo glave in se posvetujejo in sprašujejo zdravnike v skrbah za svoje otroke: „Ali ni to cepljenje morda nevarno? Ali ne tvegamo s tem zdravja naših najdražjih? Ali nam jamčite, da je popolnoma neškodljivo? Kaj si obetamo od besežiranja?“

Po Kochovem odkritju povzročitelja tuberkuloze je človeštvo upalo, da bo kmalu uspelo najti uspešno sredstvo za zdravljenje in zatiranje zavratne jetike. Koch sam je napovedoval, da bomo v naši borbi uspeli takrat, ko se nam bo posrečilo najti tak bacil, ki bo v človeškem organizmu sprožil obrambne sile, ne da bi hkrati povzročil obolenje.

Francoškemu zdravniku Calmette-u in veterinarju Guerin-u se je po dolgotrajnih poskusih posrečilo pripraviti cepivo (Bacillus Calmette Guerin) BCG pivo ki se danes uporablja skoro v vseh kulturnih državah. Iz Sovjetske zveze, Amerike, iz Skandinavskih držav in od drugod prihajajo že dalj časa navdušena poročila o uspehih z besežiranjem. Zato je naš zdravstveni komite v Beogradu poskrbel, da se je v novi Jugoslaviji uvedlo obvezno cepljenje z BCG-cepivom.

V jeseniškem okraju bomo najprej cepili šolsko mladino. To bomo najlažje zajeli, ker nam bo pomagal učiteljski kader. Tu se bodo lahko prepričali vsi skeptiki, da cepljenje ni samo neškodljivo, ampak da poteka brez bolečin, brez vročine in sploh brez neprijetnih motenj.

Ko bomo tako ustvarili zaupanje, ne bo nobenih ovir, da izvršimo sprejeto nalogo, to je, da cepimo vse prebivalstvo do 25. leta starosti. Uspeh koristne akcije je odvisen od radikalne izvedbe. Besežiranje vodi naš protituberkulozni dispanzer ob sodelovanju zdravnikov in medicinskih sester.

Besežiranje pa je — tega se moramo zavedati — le eden izmed načinov borbe proti jetiki. Ostali bomo le na pol poti, če ne bomo z vsemi silami podprli vsa prizadevanja za čim hitrejši dvig splošnega življenjskega in kulturnega standarda.

Opozarjamo na predavanja v ljubljanskem radiu, ki jih ima dosedanjí vodja našega dispanzerja tov. dr. Tomaž Furlan.

graditi socializem, da smo enotni, da zaupamo v naše partijsko vodstvo, ki nas je in ki nas bo s tov. Ti tom na čelu v najtežjih trenutkih borbe vodilo k zmagi.

Kultura in neosveta

„Vtisi iz festivala LMJ“

BRATJE IZ MAKEDONIJE

Kolo, kolo, makedonsko kolo... Takt velikega in širokega bobna spremljajo piščali, ki pojo kakor duše. Bobnar se vrti med možmi, ki plešejo kolo kakor v ekstazi. Zemlja, zemlja in ljubezen do zemlje, diha iz njih. O Makedonija!... Se nikdar te nisem videl, a tu sem se spoznal s tvojimi ljudmi in v njih vidim tvoj obraz, mučeniški obraz kot obraz moje zemlje, in zato sem vzljubil tebe in tvoje ljudi. Danes so sproščene tvoje sile, stoletja in stoletja zatirane in v sužnost vkovane. Svoboda umiva tvoj mučeniški obraz in radostni nasmeh žitnih in tobačnih polj, tovarn, dela in ljubezni novih ljudi poje iz tebe...

Kolo, kolo, makedonsko kolo, kolo boja in kolo ljubezni, kolo novega življenja na svobodni zemlji... O velik je naš čas!

Na sestanku mladih književnikov iz vseh republik sva se srečala in spoznala.

Pozdravljen Srbo Ivanovski! Na literarnem večeru je bral pesmi o Makedoniji, bral je pesmi o zemlji in ljubezni. Težko sem razumel njegov

jezik in zaprosil sem ga po večeru, da mi da pesmi, da jih preberem še enkrat... Pomagal mi je sam preko nerazumljivih izrazov in začutil sem, da mi je ta pesem blizu, prav tako blizu kot naša slovenska. Takoj sva postala prijatelja...

Ivanovski študira v Skoplju. Prebira s slovarjem našega Prešerna, Županičiča in tudi nas mlade. Iz Prešernovega sonetnega venca zna marsikaj na pamet... Skoraj sram nas je postalo, da vemo mi o Makedoncih vse premalo.

Ivanovski govori rad o svojem rojstnem kraju. Širna polja žita so tam. Tam med polji je njegova pesem in njegova ljubezen.

Dramila je mlado dekle. Tudi v njej se je prebudila pesem. Njena pesem poje o zmagovitem pohodu mladine, ki zavestno ustvarja socializem. Vedno se smeje. Smeh radosti nad življenjem se preliva v njeno pesem...

Ko pišem te vtise, mislim o znanih in neznanih, ki jim bom pripovedoval o bratih z Makedonije... Vsakemu, ki ga bom srečal, bom govoril o njih, govoril bom o silni rasti življenja, ki ga je sprostila svoboda. Govoril bom kolebljivcem in nevernežem, ki gredo s slepimi očmi skozi življenje in ne vidijo lepe resničnosti, ki raste iz rok in src vseh delovnih ljudi... Klim.

